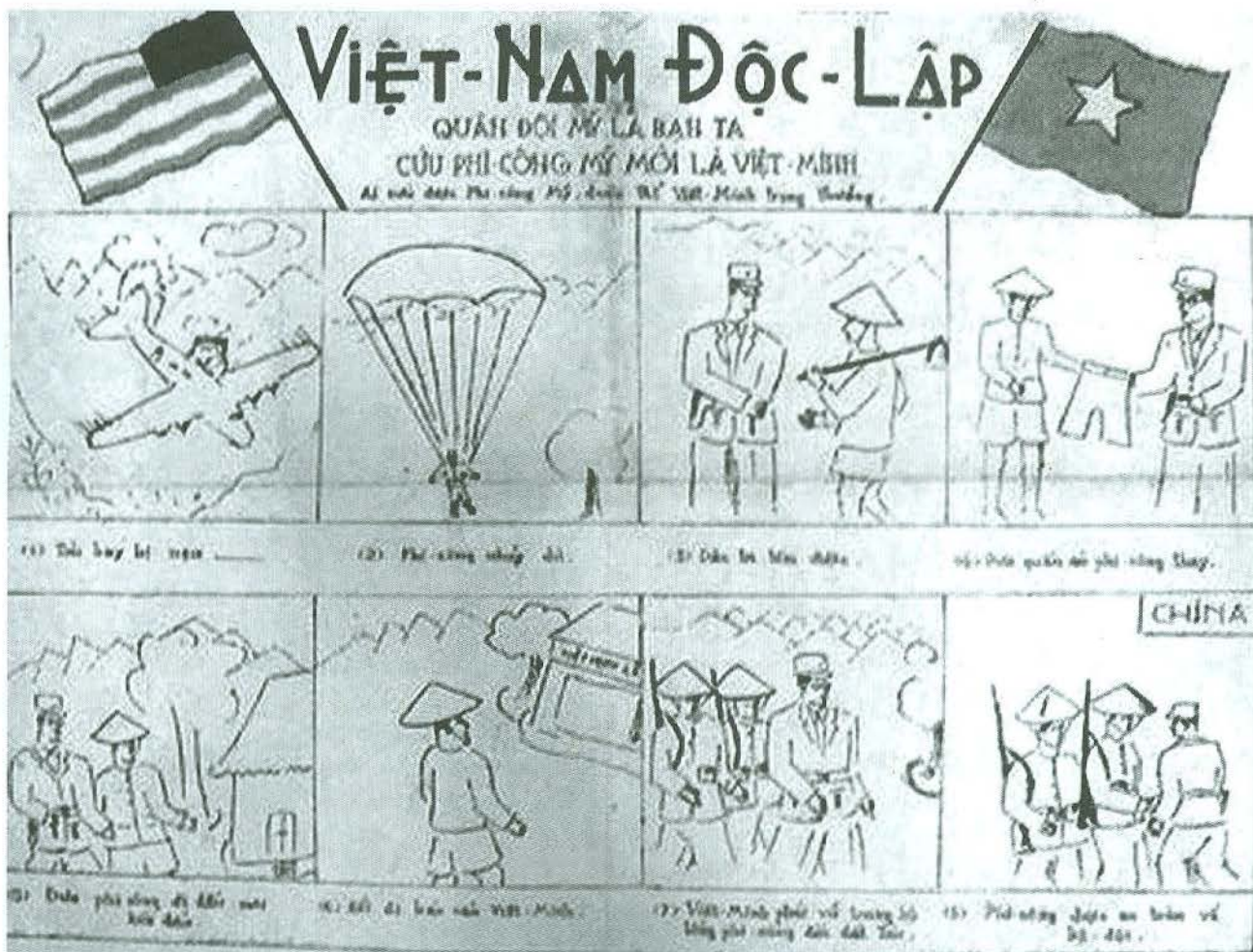

HỒ CHÍ MINH VÀ NGƯỜI MỸ TRONG CÁCH MẠNG THÁNG TÁM

NGUYỄN THẾ KHOA

Bảo tàng Lịch sử Quốc gia VN hiện đang lưu giữ một bản báo "*Việt Nam độc lập*", cơ quan của Mặt trận Việt Minh. Trong tờ báo xuất bản năm 1944 này có một phụ bản rất độc đáo. Đó là một bức tranh gồm 8 hình liên hoàn, hướng dẫn cách cứu Phi công Mỹ. Phía trên những bức tranh liên hoàn có vẽ quốc kỳ của Hoa Kỳ và cờ đỏ sao vàng của Việt Minh. Ở giữa hai lá cờ lại có một câu thơ: "*Quân đội Mỹ là bạn ta/Cứu Phi công Mỹ mới là Việt Minh*". Bức tranh và câu thơ do chính Hồ Chí Minh sáng tác.

Đó là vào tháng 10 năm 1944, trong khi lái chiếc B-25 làm nhiệm vụ trên vùng trời biên giới Việt - Trung, trung úy William Shaw thuộc Không đoàn 14 của Mỹ đã bị quân Nhật bắn rơi máy bay, phải nhảy dù xuống Hoà An, Cao Bằng. Biết được tin này, lãnh tụ Hồ Chí Minh đã chỉ thị cho các lực lượng Việt Minh ở đây phải tìm cứu bằng được viên phi công Mỹ, bảo vệ, chăm sóc và tìm cách đưa về Pác Bó. Kết quả,

William Shaw đã được cứu rồi được đưa vượt qua sự truy lùng gắt gao của quân Nhật về tới Pác Bó. Tại đây, Bác đã ân cần chăm sóc Shaw, giải thích cho Shaw mục đích hoạt động của Việt Minh rồi cùng với đồng chí Phạm Văn Đồng vượt trên 500 cây số đưa Shaw về Côn Minh, nơi đóng quân của Không đoàn 14.

Khi tới Côn Minh, nhân việc thay mặt Việt Minh trực tiếp trao trả Shaw cho phe Đồng Minh,

Chủ tịch Hồ Chí Minh, đồng chí Võ Nguyên Giáp cùng một số thành viên nhóm tình báo "Con Nai" Mỹ tại Tân Trào năm 1945. Ảnh tư liệu

Bác Hồ đã tìm gặp một số người Mỹ, để vận động sự công nhận và giúp đỡ tổ chức Việt Minh. Và Charles Fenn, sĩ quan trực tiếp điều khiển nhóm tình báo Đồng minh đang hoạt động trên đất Việt Nam lúc đó, là người đầu tiên ở đây mà Hồ Chí Minh quan hệ. Chỉ sau một lần tiếp xúc, Charles Fenn đã bị Hồ Chí Minh chinh phục hoàn toàn và đã nhiệt tình giới thiệu Hồ Chí Minh với tướng Claire Lee Chennault, Tư lệnh Không đoàn 14, đại diện cao nhất của Đồng Minh tại Hoa Nam, Trung Quốc.

Rất cảm động về sự giúp đỡ của Mặt trận Việt Minh đối với trung úy Shaw, tướng Chennault nhận thấy từ Hồ Chí Minh quyết tâm sắt đá của một dân tộc yêu chuộng hoà bình đứng về phe Đồng Minh chống lại phát xít Nhật. Chennault và Hồ Chí Minh nhanh chóng thỏa thuận: Phía Việt Minh sẽ tăng cường lực lượng du kích và mở rộng phạm vi hoạt động; cung cấp những thông tin tình báo và khí tượng cho Không quân Mỹ, còn phía quân Mỹ có trách nhiệm đưa các chuyên gia sang giúp đỡ huấn luyện quân sự, đồng thời trang bị vũ khí, điện đài, thuốc men cần thiết cho Việt Minh. Chennault đã tặng Lãnh tụ Hồ Chí Minh

một khẩu súng lục cùng tấm ảnh chân dung của mình với dòng chữ: «Bạn chân thành của bạn».

Khi Hồ Chí Minh về nước, đã có hai người Mỹ là Frank Tan và Mac Shin cùng sang giúp về điện đài. Sau đó, ngày 16/7/1945, một đơn vị đặc nhiệm mang bí danh «Con Nai» (The Deer Team) thuộc Cơ quan Tình báo chiến lược OSS (The Office of Strategic Services, tiền thân của CIA), đã nhảy dù xuống một sân bay dã chiến do Việt Minh cấp tốc xây dựng tại Tân Trào. Nhóm «Con Nai» đã tích cực tham gia huấn luyện quân sự các cán bộ chỉ huy quân sự và chiến sĩ Việt Minh, trong có

Archimedes Patti (thứ hai, từ trái sang) và Tổng tư lệnh Võ Nguyên Giáp, sáng 26-8-1945. Ảnh TL: Archimedes Patti

có cả đại tướng Võ Nguyên Giáp. Họ cũng đảm nhiệm tổ chức việc tiếp tế vũ khí thuốc men của Mỹ cho Việt Minh.

Tại Việt Bắc, nhóm đặc nhiệm «Con Nai» đã cùng Việt Minh thành lập «Đại đội hỗn hợp Việt - Mỹ» khoảng 200 người, do đồng chí Đàm Quang Trung (sau này là Thượng tướng, Phó Chủ tịch Hội đồng Nhà nước) chỉ huy, thiếu tá A.K.Thomas làm cố vấn. Chính đơn vị này đã tham dự lễ xuất quân từ cây đa Tân Trào sau Quốc dân Đại hội và Quân lệnh số 1 phát động Tổng khởi nghĩa. Những người lính Mỹ đã cùng chúng ta làm nên trận thắng quan trọng ở Thái Nguyên để cùng thắng tiến về tận Hà Nội. Đó là lực lượng nước ngoài duy nhất đứng bên cạnh Việt Minh và lãnh tụ Hồ Chí Minh trong cuộc chiến tranh chống Nhật và Cách mạng Tháng Tám năm 1945.

Tất cả các thành viên của «Con nai» và những người Mỹ khác trong Không đoàn 14 và OSS được trực tiếp tiếp xúc làm việc với Hồ Chí Minh và Việt Minh ở Côn Minh, Việt Bắc rồi Hà Nội trong khoảng thời gian 1944-1946 đều có ấn tượng rất tốt đẹp về Hồ Chí Minh và Phạm Văn Đồng, Võ Nguyên Giáp, về lòng yêu nước và sự chân thành muốn có quan hệ tốt đẹp với người Mỹ, nước Mỹ của Hồ Chí Minh và các đồng chí của Người. Bức ảnh Hồ Chí Minh chụp với nhóm Con Nai trong rừng Việt Bắc được các thành viên nhóm này cất

giữ rất cẩn thận và câu nói: «Chúng tôi cần bạn bè. Chúng tôi muốn làm bạn với người Mỹ, với nước Mỹ» của Hồ Chí Minh được họ ghi nhớ suốt đời. Sau này, một số thành viên của «Con Nai» và OSS khác đã có những bài báo, cuốn sách và hồi ký gây chấn động về thời gian cộng tác của họ với Hồ Chí Minh và Việt Minh, trong đó có hai cuốn sách «Why Vietnam?» và «The O.S.S. Deer Team with Viet Minh» đã được dịch ra tiếng Việt...

Từ quan hệ rất tốt đẹp và hiệu quả với các bạn Mỹ trước Cách mạng tháng Tám, chỉ một tháng rưỡi sau khi nước ta tuyên bố độc lập, ngày 17/10/1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã cho thành lập Việt - Mỹ thân hữu Hội (nay là Hội Việt Mỹ), tổ chức hữu nghị song phương đầu tiên được thành lập ở nước Việt Nam dân chủ cộng hòa, đồng thời cho xuất bản tạp chí Việt - Mỹ cũng như xây dựng chương mục «Việt Mỹ» hàng tuần trên sóng Đài Tiếng nói Việt Nam... Đặc biệt, trong hai năm 1945 - 1946, với tư cách Chủ tịch nước kiêm Bộ trưởng Ngoại giao Việt Nam dân chủ cộng hòa, Hồ Chí Minh đã có 8 thư và điện gửi Tổng thống Mỹ Harry Truman, 3 thư và điện gửi Bộ trưởng Ngoại giao Mỹ James Byrnes, đề nghị Hợp chúng quốc Hoa Kỳ, với tư cách là những người bảo vệ và bênh vực công lý trên thế giới, ủng hộ nền độc lập hoàn toàn của Việt Nam và hợp tác đầy đủ với Việt Nam.

Lễ chào cờ "quốc tế" đầu tiên sau Cách mạng tháng Tám. Ảnh tư liệu

Những người Mỹ của toán OSS trên đường phố Hà Nội sau ngày 2/9/1945

Chúng ta rất tự hào khi biết từ 75 năm trước, Hồ Chí Minh vị lãnh tụ cộng sản của một quốc gia nhỏ bé như Việt Nam đã đòi một quan hệ «hợp tác đầy đủ» với nước tư bản phương Tây số 1 là nước Mỹ. Vị tổng thống chống cộng như Truman lơ Người đã đành, các đồng chí của Người khi ấy chắc không nhiều người tin rằng «cộng sản» có thể «chơi» được với «tư bản». Nhưng Hồ Chí Minh, người từng bốn ba bốn biển năm châu, từng lăn lộn ở cả xã hội tư bản lẫn xã hội cộng sản, hiểu thấu bản chất nhân loại, người được nhà văn Nga Madenstam coi là hiện thân của nền văn hóa thế giới tương lai, từ 75 năm trước đã tin chắc rằng, bất kể mọi khác biệt về ý thức hệ, tôn giáo, chế độ xã hội, sự lớn nhỏ, giàu nghèo, mọi đất nước, mọi dân tộc đều có thể và cần phải làm bạn với nhau, «hợp tác đầy đủ» với nhau. Đó là chân lý lớn nhất của thế giới hiện đại.

Truman, vị Tổng thống Mỹ thứ 33, đã không hiểu chân lý ấy, nước Mỹ không đáp lại thiện chí hòa bình hữu nghị tha thiết ấy của Hồ Chí Minh và dân tộc Việt Nam. Mỹ đã ủng hộ rồi cầm càn một cuộc chiến tranh tàn khốc 30 năm ở Việt Nam.

Năm 1998, sau 3 năm ngày Việt Nam và Mỹ lập lại quan hệ bình thường, trong cuộc tiếp con trai của cố Tổng thống Mỹ J.F. Kennedy, Đại tướng Võ Nguyên Giáp, khi ấy 88 tuổi, đã nói với vị khách Mỹ 38 tuổi rằng: «Thế hệ các bạn chỉ biết lịch sử mới quan hệ Việt-Mỹ là một cuộc chiến tranh tàn khốc và đầy thù hận kéo dài 30 năm, nhưng nên nhớ rằng trước đó chúng ta đã có những trang sử của quan hệ tốt đẹp và của tình thân hợp tác. Tương lai các bạn trẻ cả hai nước phải viết tiếp những trang sử tốt đẹp ấy»...

Rene Defourneaux và Đàm Quang Trung